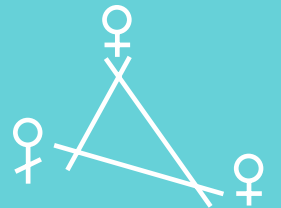

KADININ
İNSAN HAKLARI
EĞİTİMİ
(KİHE)

KATILIMCI KİTAPÇIĞI

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

4.
OTURUM

KADININ İNSAN HAKLARI
YENİ ÇÖZÜMLER DERNEĞİ

Mesleki Eğitim Kurslarına Katılan Kadınlar İçin Kadının İnsan Hakları Eğitimi
Katılımcı Kitapçığı No: 4

Mart 2016

HAZIRLAYANLAR

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği tarafından geliştirilen **Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı’na (KİHEP)** ait materyallerden **Nigar Etizer Karacık** ve **Gülşah Seral** tarafından uyarlanıp derlenmiş, **Duygu Şahin** ve **Hilal Gençay** tarafından basıma hazırlanmıştır.

YAPIM ve UYGULAMA

Myra

Bu eğitim materyalleri, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından, İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (SIDA) finansmanı ile yürütülmekte olan “Kadınlar için Daha Çok ve Daha İyi İşler: Türkiye’de İnsana Yakışır İş İçin Kadınların Güçlendirilmesi” projesi kapsamındaki “Mesleki Eğitim Kurslarına Katılan Kadınlar için Kadının İnsan Hakları Eğitimi” için Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği tarafından hazırlanmıştır. Bu ve diğer eğitim materyallerindeki içerik ve görsel malzemeler, ILO’nun herhangi bir görüşünü yansıtmaz. Bu yayında yer alan görüşlerden ILO ve SIDA sorumlu tutulamaz.

© Kadının İnsan Hakları - Yeni Çözümler Derneği / Women for Women’s Human Rights - New Ways

İÇİNDEKİLER

KADINA KARŞI HER TÜRLÜ AYRIMCILIĞIN ÖNLENMESİ SÖZLEŞMESİ'NDE (CEDAW) YER ALAN TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ MADDELER	4
TÜRKİYE'NİN KADINA KARŞI AYRIMCILIĞI ÖNLEME KOMİTESİ'NE SUNDUĞU ALTINCI PERİYODİK GÖZDEN GEÇİRİLMESİ RAPORU İÇİN STK GÖLGE RAPORU'NDA TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ'NE VURGU YAPILAN MADDELER	6
SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA İÇİN KÜRESEL HEDEFLER: TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ (MADDE 5) VE KADIN VE KIZ ÇOCUKLARIYLA İLGİLİ DİĞER HEDEFLER	9

KADINA KARŞI HER TÜRLÜ AYRIMCILIĞIN ÖNLENMESİ SÖZLEŞMESİ'NDE (CEDAW) YER ALAN TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ MADDELER

Kadınlar için çok önemli bir uluslararası sözleşme olan CEDAW metninde; “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği”nin sağlanması, her alanda ayrımcılığın önlenmesi ve kadınların hak ihlallerine uğramadan yaşamalarını kolaylaştıracak tedbirlerin alınması pek çok maddeyle ve kapsamlı biçimde ele alınmıştır. Sözleşmede özellikle “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” ile ilgili maddeler aşağıda özetlenmiştir.

MADDE 1

İşbu Sözleşme’ye göre Kadınlara karşı ayırım deyimi kadınların medeni durumlarına bakılmaksızın ve kadın ile erkek eşitliğine dayalı olarak politik, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni ve diğer alanlardaki insan hakları ve temel özgürlüklerinin tanınmasını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanılmasını engelleyen veya ortadan kaldıran veya bunu

amaçlayan ve cinsiyete bağlı olarak yapılan herhangi bir ayırım, mahrumiyet veya kısıtlama anlamına gelecektir.

MADDE 2

Taraf Devletler, kadınlara karşı her türlü ayırımı kınar, tüm uygun yollardan yararlanarak ve gecikmeksizin kadınlara karşı ayırımı ortadan kaldırmaya bir politika izlemeyi kabul eder ve bu amaçla aşağıdaki hususları taahhüt ederler:

- Kadın ile erkek eşitliği ilkesini kendi anayasalarına ve diğer ilgili yasalara henüz girmemişse dahil etmeyi ve yasalar ile diğer uygun yollarla bu ilkenin uygulanmasını sağlamayı.

MADDE 3

Taraf Devletler kadının tam gelişmesini ve ilerlemesini sağlamak için, özellikle politik, sosyal, ekonomik ve kültürel alanlar başta olmak üzere bütün alanlarda, erkeklerle eşit olarak insan hakları ve temel özgürlüklerinden yararlanmalarını ve bu hakları kullanmalarını garanti etmek amacıyla yasal düzenleme dahil bütün uygun önlemleri alacaklardır.

MADDE 4/1

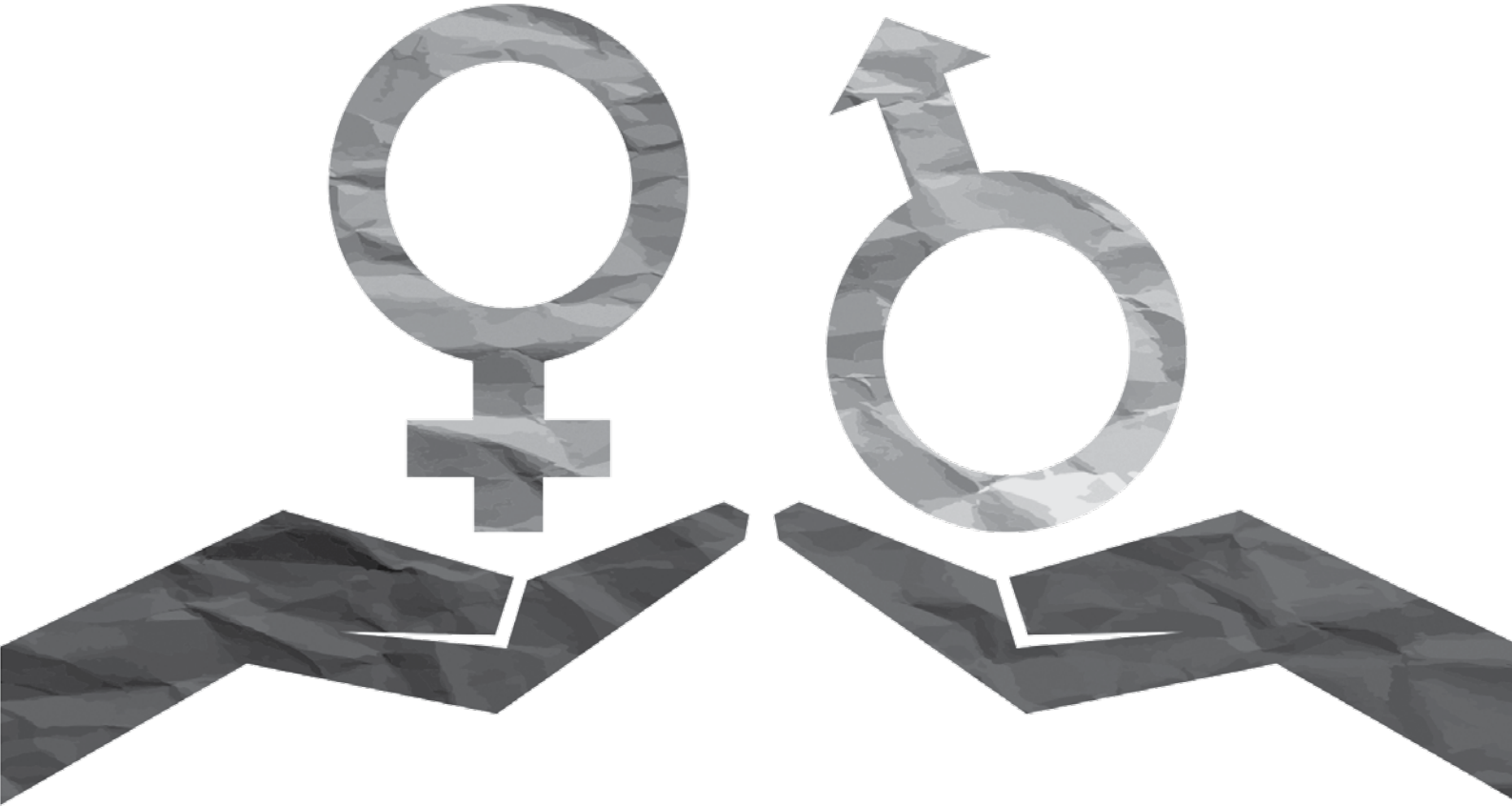
Kadın ve erkek eşitliğini fiilen sağlamak için Taraf Devletlerce alınacak geçici ve özel önlemler, işbu Sözleşmede belirtilen türden bir ayırım olarak düşünülmeyecek ve hiçbir şekilde eşitsizlik veya farklı standartların korunması sonucunu doğurmayacaktır. Fırsat ve uygulama eşitliği hedeflerine ulaşıldığı zaman bu önlemlere son verilecektir.

MADDE 5/A

Her iki cinsten birinin aşağılığı veya üstünlüğü fikrine veya kadın ile erkeğin kalıplaşmış rollerine dayalı ön yargıların, geleneksel ve diğer bütün uygulamaların ortadan kaldırılmasını sağlamak amacıyla kadın ve erkeklerin sosyal ve kültürel davranış kalıplarını değiştirmek.

MADDE 10/C

Kadın ve erkeğin rolleriyle ilgili kalıplaşmış kavramların eğitimin her şeklinden ve kademesinden kaldırılması ve bu amaca ulaşılması için karma eğitimin ve diğer eğitim şekillerinin teşvik edilmesi, özellikle ders kitaplarının ve okul programlarının yeniden gözden geçirilmesi ve eğitim metotlarının bu amaca göre düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

TÜRKİYE’NİN KADINA KARŞI AYRIMCILIĞI ÖNLEME (CEDAW) KOMİTESİ’NE SUNDUĞU ALTINCI PERİYODİK GÖZDEN GEÇİRİLMESİ RAPORU İÇİN STK GÖLGE RAPORU’NDA TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ’NE VURGU YAPILAN MADDELER

Kadın örgütlerinin CEDAW Komitesine sunmak amacıyla “gölge” ya da diğer adıyla “alternatif” rapor hazırlamaları 1997 sonrasında çokça kullanılmaya başlanan bir uygulamadır. Bu gölge raporlar CEDAW’ın öngördüğü şekilde kadının insan haklarının gelişip gelişmediğine dair sivil bir bakış açıdır ve CEDAW Komitesi’nin ülkeler bazındaki inceleme sürecinin çok daha şeffaf ve katılımcı olmasını sağlayan etkili bir araçtır.

Kadının İnsan Hakları - Yeni Çözümler Derneği CEDAW sürecinde 1997 yılından bu yana inceleme dönemlerinde gölge rapor yazarak, hükümetlere ve CEDAW Komitesine savunuculuk faaliyetinde bulunarak Komite’nin hükümetin raporuna cevaben hazırladığı “Nihai Görüşler”e kadın hareketinin önceliklerinin girebilmesi için uğraşmaktadır. 2010 yılında hazırlanan gölge raporda toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için önerilen maddelerden bazıları:

“YASALAR ÖNÜNDE EŞİTLİK İLKESİ” ALANINDA;

- Kadınların hayatın her alanında eşit temsil edilmesi ve ayrımcılıkların ortadan kaldırılması için CEDAW Sözleşmesi’nin 4. maddesinin 1. paragrafında belirtilen geçici özel önlemler, 2005’te CEDAW Komitesi’nin Nihai Görüşleri’nin 32. paragrafında belirtildiği gibi, Anayasa’nın 10. maddesine dâhil edilmelidir. Bu geçici özel önlemlerin uygulaması, cinsiyet eşitliğine yönelik belirli şartları yerine getirecek şekilde geliştirilmeli ve yasalar tarafından güvence altına alınmalıdır.
- Toplumsal cinsiyet eğitimleri, yeni yasaların etkin biçimde kullanılması ve uygulanması için yasa uygulayıcıların, sağlık çalışanlarının, sosyal çalışmacıların, öğretmenlerin vb. mesleki eğitimlerinin bir parçası olmalıdır. Hâlihazırdaki kamu görevlilerine yönelik olarak genel ve kapsamlı hizmet içi eğitimler verilmelidir.

“SİYASET VE KARAR MEKANİZMALARINA KATILIM” ALANINDA;

- Kadınların karar alma mekanizmalarında yeterince temsil edilmemesinin bir sonucu, kamu kaynaklarının kullanım ve dağıtımında kadınların söz sahibi olamamalarıdır. Fiili eşitliğin sağlanabilmesi için toplumsal cinsiyete duyarlı bir bütçe hazırlanmalıdır. Kamusal kaynakların dağıtımı ve kullanımını fiili kadın-erkek eşitliğinin sağlanması sürecini hızlandıracak şekilde planlanmalıdır. Kamu kaynaklarının planlandığı şekilde, etkin kullanılıp kullanılmadığı düzenli olarak denetlenmelidir.

“EĞİTİM” ALANINDA;

- Eğitimdeki burs, barınma, araç gereç vb. imkânlardan yararlanmada eşitliğin sağlanması hedeflenmeli ve bu durum istatistikî verilerle izlenmeli, kızlar lehine geçici özel önlemler alınmalıdır.
- Kadın eğitimi, toplumda kadına özgü kabul edilen alanlar dışına da yönlendirilmelidir.

“İSTİHDAM” ALANINDA;

- Cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kalkınma planlarının temel ilkesi olarak benimsenmeli ve gelişme eksenleri ve sektörel öncelikler içinde somut nicel ve nitel hedeflere bağlanmalıdır. Gerek mali, gerekse para politikaları izlenirken cinsiyet eşitliğini sağlama yönünde hareket edilmeli, tüm mali plan ve programlar bu yönde yeniden tasarlanmalıdır.
- Özellikle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile İşçi Bulma Kurumu olmak üzere kamusal alandaki iş ve çalışma otoriteleri, Kadından ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile beraber çalışarak kendi programlarını, politikalarını, yasal reformları ve kaynak aktarımlarını tümünden toplumsal cinsiyet bakış açısıyla tasarlayacak, izleyecek ve değerlendirecek mekanizmalar kurmalıdır. Kadın istihdamına ilişkin ulusal politikalar ve bu politikaları uygulama mekanizmaları geliştirmelidirler.
- Kamu istihdamında ve yönetici kadrolarının atanmasında kota uygulaması hayata geçirilerek yatay ve dikey ayrımcılık engellenmelidir.
- Kadınlara yönelik meslek ve girişimcilik eğitimlerine, toplumsal cinsiyet rolleri, kadına karşı şiddet, yasalar ve insan hakları

konularını içeren güçlendirme eğitimi eklenmesi zorunluluk olarak getirilmelidir.

- Türkiye’de kadınlar erkeklerin kazancının yaklaşık %46’sını kazanmaktadır. Buna neden olan dikey ayrımcılığın engellenmesi için kamu personel yasasında kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık ve liyakate dayalı eşit atama sistemiyle, yatay ayrımcılığa neden olan iş sınıflandırma sistemi geliştirilmeli ve ücretlendirmeler bu sisteme göre yapılmalıdır.
- Hükümet, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi yıllık ulusal bütçe planlamasına dâhil etmelidir.

“SAĞLIK” ALANINDA;

- HIV/AIDS’li kadın ve kız çocuklarının korunmaları ve tedaviye ulaşmalarına ilişkin özel önlemler alınmalıdır. CEDAW Genel Tavsiye Kararı No: 15 bağlamındaki ilkeler, HIV/AIDS konusunda farkındalık artırıcı etkinliklerle ve HIV/AIDS ile mücadele

kampanyalarının toplumsal cinsiyet bakış açısından oluşturulması gibi yöntemlerle hayata geçirilmelidir.

“MEDYA” ALANINDA;

- RTÜK üyelerinin atanma esaslarında ve kuruma uzman alınmasında, kurumda kadın ve erkeklerin eşit temsil edilmesi için gerekli düzenleme yapılmalıdır.
- RTÜK ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğiyle uygulanmaya başlayan Medya Okuryazarlığı dersi, toplumsal cinsiyet bakış açısıyla yeniden düzenlenmelidir.
- Medya ve reklam ajanslarına, yayın ve şirket ruhsatları verilirken ya da yenilenirken toplumsal cinsiyet eğitiminden geçmeleri şart olarak konulmalıdır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA İÇİN KÜRESEL HEDEFLER VE KADIN VE KIZ ÇOCUKLARIYLA İLGİLİ DİĞER HEDEFLER

Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu Birleşmiş Milletler'e üye 193 ülkenin kabul ettiği yeni sürdürülebilir kalkınma hedefleri sivil toplumun da katkılarıyla son şeklini aldı. Toplam 17 hedefin ve 169 alt hedefin yer aldığı Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi belgesine ulaşmak ve süreçle ilgili daha ayrıntılı bilgi için aşağıdaki linki ziyaret edebilirsiniz.

<https://sustainabledevelopment.un.org/>

<http://www.sgsistanbul.org/surdurulebilir-kalkinma-hedefleri/>

Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden bir tanesi – madde 5 – sadece toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili. Hedeflerde numaralı olan maddeler hedeflenen konuyu (5.1, 5.2...), harfli olanlar ise bu hedeflere ulaşılmasını sağlayacak diğer hedefler olarak belirlenmiş (5.a., 5.b., gibi).

HEDEF 5. TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN SAĞLANMASI VE TÜM KADINLARIN VE KIZ ÇOCUKLARININ GÜÇLENMESİ.

5.1. Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü ayrımcılığın her yerde sona erdirilmesi.

5.2. Kamu alanları ve özel alanlarda, bütün kadınlara ve kız çocuklarına yönelik, kadın ticareti, cinsel ve her türlü istismarı da kapsayan şiddetin her türünün ortadan kaldırılması.

5.3. Çocuk evliliği, erken yaşta zorla evlendirilme ve kadın sünneti gibi bütün zararlı uygulamaların ortadan kaldırılması.

5.4. Ücretsiz bakım ve ev işlerinin kamu hizmetleri, altyapı ve sosyal koruma politikalarının sağlanması ve hane ve aile içinde sorumluluğun ulusal açıdan uygun bir biçimde paylaşılmasının geliştirilmesi yoluyla tanınması ve değer görmesi.

5.5. Kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayatın karar verme süreçlerine tam ve etkin bir biçimde katılımlarının ve kadınlara karar verme mekanizmalarında, her düzeyde lider olabilmeleri için eşit fırsatlar tanınmasının güvence altına alınması.

5.6. Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı, Pekin Eylem Platformu ve bunların gözden geçirme konferansları sonucunda ortaya çıkan konferans çıktılarına uygun olarak cinsel sağlık ve üreme sağlığı haklarına evrensel erişimin sağlanması.

5.a. Kadınların ekonomik kaynaklara ulaşma, toprak ve diğer mülk türlerine sahip olma ve üzerlerinde kontrol kurabilme, finansal hizmetler, miras ve doğal kaynaklara erişimleri gibi konularda ulusal yasalara uygun olarak eşit haklara sahip olmaları için reformlar yapılması.

5.b. Kadınların güçlenmelerinin ilerletilmesi için özellikle bilgi ve iletişim teknolojileri olmak üzere etkinleştirme teknolojisinin kullanımının geliştirilmesi.

5.c. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ilerletilmesi ve kadınların ve kız çocuklarının her düzeyde güçlenmeleri için sağlam politikaların ve yasal olarak uygulanabilir mevzuatların kabul edilmesi ve güçlendirilmesi.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik 5. maddenin yanı sıra, geri kalan 16 sürdürülebilir kalkınma hedefinin bazılarında özellikle kadın ve kızlara yönelik başka hedefler de yer alıyor:

HEDEF 1. YOKSULLUĞUN TÜM BİÇİMLERİNİN HER YERDE ORTADAN KALDIRILMASI

1.b. Yoksulluğun ortadan kaldırılmasına yönelik eylemlere yapılan hızlandırılmış yatırımları desteklemek için ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde, yoksulların lehine ve toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kalkınma stratejilerine dayalı sağlam politika altyapılarının oluşturulması.

HEDEF 2. AÇLIĞIN SONA ERDİRİLMESİ, GIDA GÜVENLİĞİ VE DAHA İYİ BESLENME GÜVENCESİNİN SAĞLANMASI; SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIMIN DESTEKLENMESİ.

2.2. 2030'a kadar yetersiz beslenmenin tüm biçimlerinin ortadan kaldırılması (2025'e kadar, 5 yaş altı çocukların büyümelerini engelleyen unsurlar konusunda üzerinde anlaşmaya varılan uluslararası hedeflerin gerçekleştirilmesi de buna dâhildir) ve genç kızlar, hamile kadınlar,

emziren anneler ve daha yaşlı insanların beslenmeyle ilgili ihtiyaçlarının ele alınması.

2.3. 2030'a kadar tarımsal verimliliğin ve özellikle kadınlar, yerli halklar, çiftçilikle uğraşan aileler, göçebe çobanlar ve balıkçılar olmak üzere küçük çaplı gıda üreticilerinin toprağa, diğer verimli kaynaklara ve girdilere, bilgiye, finansal hizmetlere, piyasalara ve değer temini ve tarım dışı istihdam olanaklarına güvenli ve eşit erişiminin sağlanması aracılığıyla gelirlerinin iki katına çıkarılması.

HEDEF 3. SAĞLIKLI YAŞAMLARIN GÜVENCE ALTINA ALINMASI VE HER YAŞTA ESENLİĞİN DESTEKLENMESİ.

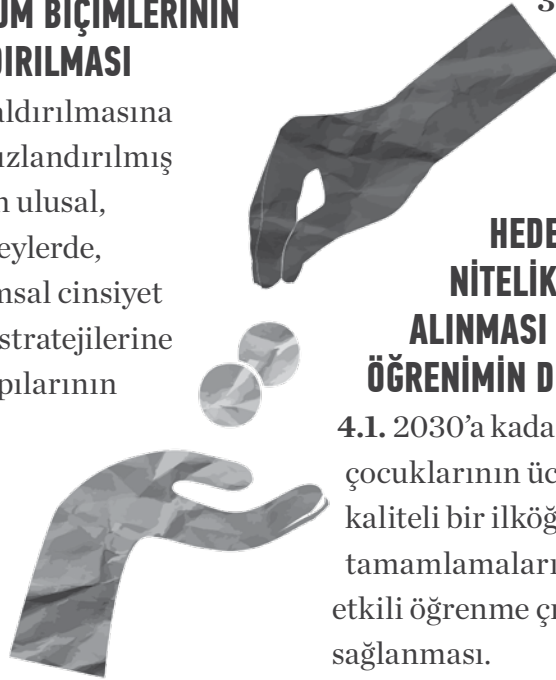
3.1. 2030'a kadar küresel anne ölüm oranının her 100.000 doğumda 70'in altına indirilmesi.

HEDEF 4. KAPSAYICI VE EŞİTLİKÇİ, NİTELİKLİ EĞİTİMİN GÜVENCE ALTINA ALINMASI VE HERKES İÇİN YAŞAM BOYU ÖĞRENİMİN DESTEKLENMESİ.

4.1. 2030'a kadar bütün kız ve erkek çocuklarının ücretsiz, hakkaniyetli ve kaliteli bir ilköğretim ve ortaöğretimi tamamlamalarının ve böylece ilgili ve etkili öğrenme çıktılarının elde edilmesinin sağlanması.

4.2. 2030'a kadar bütün kız ve erkek çocuklarının onları ilköğretime hazır hale getirecek kaliteli okul öncesi eğitimine erişimlerinin güvence altına alınması.

4.3. 2030'a kadar bütün kadın ve erkeklerin erişilebilir ve kaliteli teknik eğitim, mesleki

eğitim ve üniversiteyi kapsayan yüksek öğretime eşit biçimde erişimlerinin sağlanması.

4.5. 2030'a kadar eğitim alanındaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ortadan kaldırılması ve engelliler, yerliler ve kırılğan durumdaki çocuklar dâhil, kırılğan insanların her düzeyde eğitim ve mesleki eğitime eşit biçimde erişimlerinin sağlanması.

4.6. 2030'a kadar bütün gençlerin ve hem kadın hem de erkek olmak üzere yetişkinlerin büyük bir bölümünün okuryazar olmasının ve matematiksel beceriler kazanmasının güvence altına alınması.

4.7. 2030'a kadar sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam tarzları için eğitim, insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, barış ve şiddete başvurmama kültürünün geliştirilmesi, dünya vatandaşlığı ve kültürel çeşitliliğin ve kültürün sürdürülebilir kalkınmaya katkısının takdiri yoluyla bütün öğrenciler tarafından sürdürülebilir kalkınmanın ilerletilmesi için gereken bilgi ve becerinin kazanımının sağlanması.

4.a. Çocuklara, engellilere, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı eğitim olanaklarının yaratılması ve geliştirilmesi ve herkes için güvenli, şiddete dayalı olmayan,

kapsayıcı ve etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması.

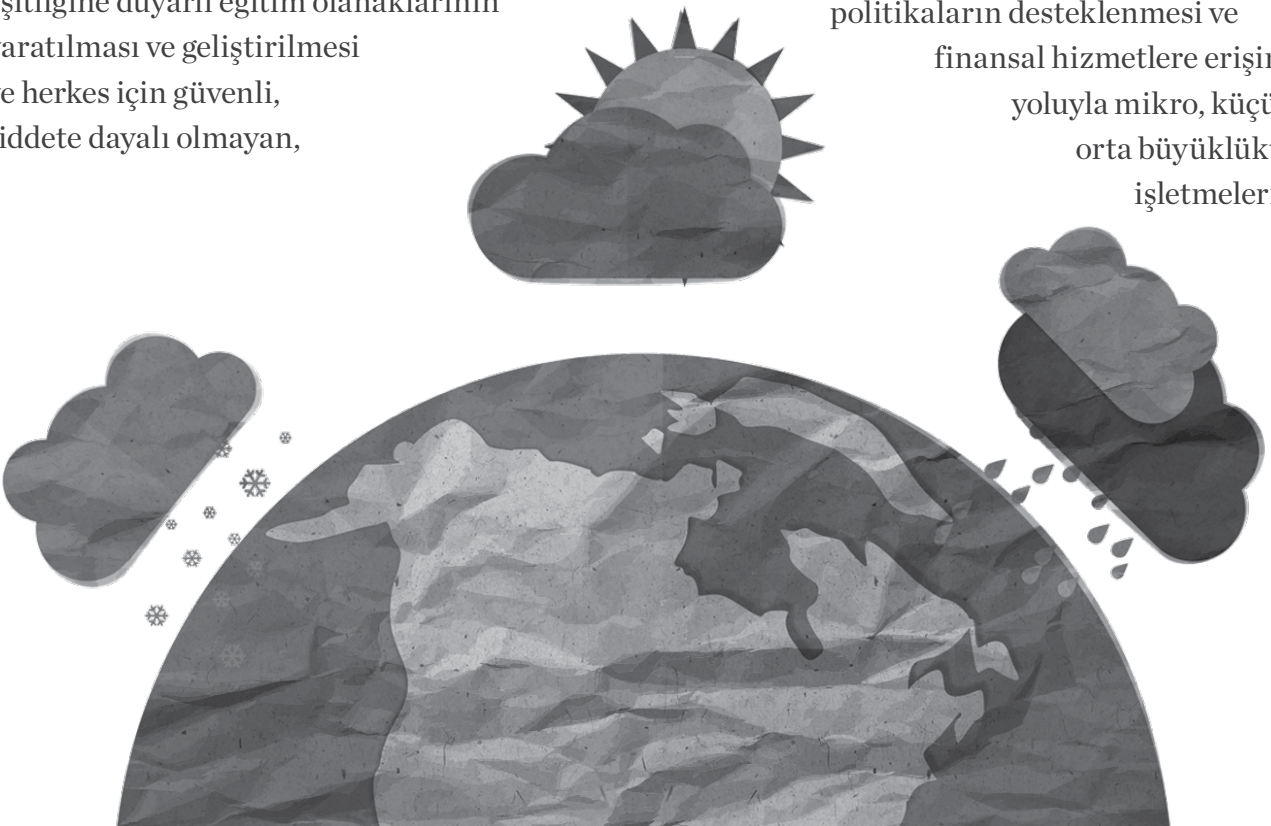
HEDEF 6. HERKES İÇİN SUYUN VE HİJYENİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİNİN GÜVENCE ALTINA ALINMASI.

6.2. 2030'a kadar herkesin yeterli temizlik ve sanitasyona eşit biçimde erişiminin sağlanması ve kadınların, kız çocuklarının ve kırılğan durumda olan kişilerin ihtiyaçlarına özel önem göstererek kamuya açık alanlarda dışkılamanın sona erdirilmesi.

HEDEF 8. KESİNTİSİZ, KAPSAYICI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK BÜYÜMENİN, TAM VE ÜRETKEN İSTİHDAMIN VE HERKES İÇİN İNSANA YAKIŞIR İŞLERİN DESTEKLENMESİ.

8.1. Kişi başına düşen gelir artışının ulusal koşullara uygun olarak sürdürülmesi ve özellikle en az gelişmiş ülkelerde gayri safi yurt içi hasılda yıllık en az yüzde 7 oranında büyüme olmasının sağlanması

8.3. Üretim faaliyetlerinin, insana yakışır istihdam yaratmanın, girişimciliğin, yaratıcılık ve yenilikçiliğin desteklendiği kalkınma odaklı politikaların desteklenmesi ve finansal hizmetlere erişim yoluyla mikro, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin

resmiyet kazanmalarının ve büyümelerinin teşvik edilmesi

8.5. 2030'a kadar gençler ve engelliler de dâhil bütün kadın ve erkeklerin tam ve üretken istihdama ve insana yakışır işlere erişimlerinin sağlanması ve eşit işe eşit ücret ilkesinin tam olarak benimsenmesi.

8.6. 2020'ye kadar işsiz ya da eğitim görmeyen gençlerin oranının önemli ölçüde azaltılması.

8.8. Çalışanların haklarının korunması ve özellikle kadın göçmenler olmak üzere göçmen işçiler ve güvencesiz işlerde çalışan insanlar dâhil bütün çalışanlar için güvenli çalışma ortamlarının geliştirilmesi.

8.10. Herkesin bankacılık, sigorta ve finansal hizmetlere erişiminin teşvik edilmesi ve artırılması için yurt içi finansal kurumların kapasitelerinin güçlendirilmesi.

HEDEF 10. ÜLKELER İÇİNDE VE ARASINDA EŞİTSİZLİKLERİN AZALTILMASI.

10.2. 2030'a kadar yaşa, cinsiyete, engelliliğe, ırka, etnik kökene, dine, ekonomik ya da başka bir statüye bakılmaksızın herkesin güçlendirilmesi ve sosyal, ekonomik ve siyasi olarak kapsanmasının desteklenmesi.

HEDEF 11. ŞEHİRLERİN VE İNSAN YERLEŞİMLERİNİN KAPSAYICI, GÜVENLİ, DAYANIKLI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KILINMASI.

11.2. 2030'a kadar özellikle kırılgan durumda olan insanların, kadınların, çocukların, engellilerin ve yaşlıların ihtiyaçlarına özel önem gösterilerek, yol güvenliğinin geliştirilmesi, özellikle toplu taşıma sisteminin geliştirilmesiyle herkesin güvenli, uygun fiyatlı,

erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişiminin sağlanması.

11.7. 2030'a kadar özellikle kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engellilerin güvenli, kapsayıcı ve erişilebilir yeşil alanlara ve kamu alanlarına evrensel erişimlerinin güvence altına alınması.

HEDEF 13. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE ETKİLERİ İLE MÜCADELE KONUSUNDA ACİLEN EYLEME GEÇİLMESİ.

13.1. İklimle ilgili tehlikelere ve doğal afetlere karşı dayanıklılığın ve uyum kapasitesinin bütün ülkelerde güçlendirilmesi.

13.b Kadınlara, gençlere, yerel topluluklara ve dışlanmış gruplara odaklanarak en az gelişmiş ülkelerde ve gelişmekte olan küçük ada devletlerinde iklim değişikliğiyle ilgili etkili planlama ve yönetim kapasitesini artıracak mekanizmaların desteklenmesi.

Hedef 16. Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumların desteklenmesi, herkes için adalete erişimin sağlanması ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumların inşası.

16.1. Şiddetin tüm biçimlerinin ve şiddete bağlı ölüm oranlarının her yerde büyük ölçüde azaltılması.

16.2. Çocuk istismarının, sömürsünün, ticaretinin ve çocuklara karşı şiddet ve işkencenin her türünün sona erdirilmesi.

Bundan sonra, 2030 yılına kadar gerçekleştirilmek üzere konulan bu hedeflere ulaşıp ulaşılmadığının yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde güçlü bir takibinin yapılması gerekiyor, bu konuda da sivil topluma, özellikle de kadın hakları örgütlerine çok önemli roller düşüyor. Sürecin takibinin ve hedeflere ulaşılmasının denetlenmesi için, ulusal

istatistik kurumlarının kullanacağı, yeni göstergeler geliştiriliyor. Ulusal, bölgesel ve küresel gözden geçirme süreçlerinin işleyiş mekanizmaları konusunda da önümüzdeki süreçte netleşecek noktalar var. Tüm bu süreçler hem toplumsal cinsiyet eşitliğine ulaşmanın önemini vurgulamak hem de sivil toplumun bu süreçlere (hedeflerin uygulanmasının planlanması, uygulanması, denetlenmesi, takip edilmesi ve gözden geçirilmesi dahil) sistematik ve demokratik bir şekilde dahil edilmesi için önem arz ediyor. Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği olarak tüm bu süreçlerin takipçisi olacak, sizlerle web sitemiz ve sosyal medya hesaplarımız aracılığı ile paylaşıyor olacağız.

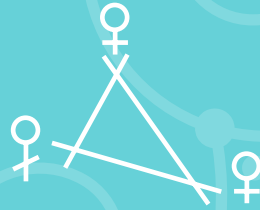

Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği (KİH-YÇ): KİH-YÇ Türkiye’de ve uluslararası düzeyde kadının insan haklarını, eşitliği ve ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını savunan bağımsız bir kadın sivil toplum örgütüdür. 1993 yılında, Türkiye’de ve dünyada kadının insan haklarını geliştirmek amacı ile kurulmuştur. Adı 1993 yılında Viyana’da yapılan Dünya İnsan Hakları Konferansı’nda kadın haklarının insan hakları olarak tanımlanmasından esinlenilerek verilmiştir. KİH-YÇ, hem ulusal hem de uluslararası düzeylerde, kadınların demokratik, eşitlikçi ve barışçı bir toplum düzeninin kurulması ve korunması sürecine özgür bireyler ve eşit yurttaşlar olarak etkin ve yaygın katılımını desteklemektedir.

KADININ İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ SERİSİ

KATILIMCI KİTAPÇIKLARI

1. TANIŞMA VE KADININ İNSAN HAKLARI
2. ANAYASAL HAKLAR
3. MEDENİ HAKLAR
4. TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ
5. İLETİŞİM
6. KADINA YÖNELİK ŞİDDET
7. ŞİDDETE KARŞI STRATEJİLER
8. KADIN VE SAĞLIK
9. EKONOMİK HAKLAR 1
10. EKONOMİK HAKLAR 2

KADININ İNSAN HAKLARI -YENİ ÇÖZÜMLER DERNEĞİ

Women for Women’s Human Rights (WWHR) - New Ways
İnönü Cad. Saadet Apt. No: 29/6 Gümüşsuyu 34437 İstanbul, Türkiye
Tel: (212) 251 00 29 - Faks: (212) 251 00 65

E-posta: newways@wwhr.org

Web: www.kadinininsanhaklari.org - www.wwhr.org

[f /KadininInsanHaklariYeniCozumler](https://www.facebook.com/KadininInsanHaklariYeniCozumler) [t /kadinih](https://twitter.com/kadinih)